

Jos Streppel:
 "Ik verberg mijn katholieke afkomst niet, maar nu behoort ik echt bij de vrijzinnigen. Ik ben iemand die veel van het katholieke geloof en christelijke waarden echt waardevol vindt, maar die enorme vragen heeft bij het instituut kerk."

Jos Streppel (kpn):

"De bestuurlijke geheimhouding, de doofpotcultuur en het steeds maar weer met de mantel der liefde toedekken van de ergste missers, dat is voor elk concern in de huidige wereld echt crimineel gedrag waarmee je alle kansen verspeelt om serieus genomen te worden."

HET HOPELOOS MANAGEMENT VAN DE KATHOLIEKE KERK

Elke gemeenschap moet bestuurd worden. Zo ook de katholieke kerk. Hoe brengen de verantwoordelijke bestuurders het ervan af? Mariënborg sprak met Jos Streppel, president-commissaris van KPN, een topbestuurder met een rijke ervaring. Zijn oordeel: "De katholieke kerk wordt als instituut op een rampzalige manier bestuurd. Als wereldwijd bedrijf blundert ze er vreselijk op los."

Een prachtige woning in het stiltegebied van Gouda is de thuisbasis vanwaar hij wereldwijd bestuurlijke invloed uitoefent. Zijn leven begon ooit bescheidener. In Heeten bij Deventer werd Jos Streppel in 1949 geboren in het onderwijzersgezin van vijf kinderen.

Als hoofd van de school heeft zijn vader in de bekende trits van meester-pastoor-notaris een leidende functie in het maatschappelijk leven van het dorp. Als overtuigd katholiek probeert hij in de overwegend agrarische streek de mensen ervan bewust te maken dat zij verantwoordelijk zijn voor hun eigen vooruitgang. Ontwikkeling en emancipatie zijn de grote drijfveren waarmee hij kinderen en volwassenen voortstuwt tot een moderne manier van leven. Dat is op het Overijsselse platteland meer dan nodig. Zo stimuleert hij de modernisering van de landbouw door middel van de ruilverkaveling. Verder ziet hij dat het oostelijk deel van Nederland een achterstand heeft op de Randstad. Ook als katholiek wordt men in het politieke gebeuren nauwelijks serieus genomen. Een dubbele emancipatie is dus nodig.

Groepsmechanisme

"Mijn vader bracht ons al vroeg een historisch perspectief bij van het wereldgebeuren. Zo zat ik als 6-jarige bij hem op

de knie en hij nam met mij de krant door waarin de Hongaarse Opstand van 1956 stond. Hij leerde ons om mensen nooit te haten, wat ze ook uitspoken, maar men moet wel hun idiote opvattingen verafschuwen. Zo gezien was Hitler een krankzinnige misdadiger die op grond van de misère van Versailles zijn volk misleidde", aldus Streppel. Om een dergelijk nationaal-socialistisch drama te voorkomen is dus samenwerking op internationaal niveau nodig, te beginnen in Europa.

"Op kerkelijk gebied was ons gezin traditioneel katholiek en vader fervent lid van de KVP. Ikzelf was misdienaar en wilde ook mijn bijdrage leveren aan de verbetering van de wereld. Daarom wilde ik missionaris worden. Prima, zei mijn vader, maar dan ga je wel naar een seminarie met een erkend diploma."

Zo komt hij in 1961 op het Mill-Hill College in Tilburg bij honderdtwintig internen terecht. "In een dergelijke gesloten gemeenschap leer je veel over groepsmechanisme waar competitie, kuiperijen, allianties, achterdocht, bedrog en naderend onheil aan de orde van de dag zijn. Daar leer je om op je qui-vive te zijn."

De aspiratie om missionaris te worden is na een paar jaar voorbij. Maar hij maakt zijn gymnasium-bèta daar wel af, want voor die tijd was er toch een behoorlijke vrijheid om je gezond te ontwikkelen. Alleen de Beatles en meer van dat genre werden buiten de deur gehouden.

Nieuwe inzichten

Vanaf 1968 begint zijn studentenleven aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg. Als student in de economie zit hij al gauw in het rumoer van het democratiseringsproces op de universiteiten. Parallel daarmee loopt de vernieuwingsbeweging in de katholieke kerk die de nieuw geformuleerde inzichten van het Tweede Vaticaans Concilie in de daad wil omzetten. "Zelf was ik toen al niet meer zo met kerkelijke dingen bezig. Ook mijn ouders waren intussen vrijzinniger geworden. Mijn huwelijk met Ingrid Brahim in 1973 vond vanzelfsprekend ook in een kerk plaats, en twee van onze drie dochters werden ook nog netjes gedoopt."

Zijn eerste stap in de financiële wereld zet hij in 1973, als effectenspecialist bij de verzekeringsmaatschappij Ennia.

Dat is midden in de oliecrisis en de problemen met Koeweit en andere Arabische landen. Welke aanpassingsprocessen in de wereldwijde geldstroom zijn nodig om bij onverwachte gebeurtenissen de boel toch gaande te houden? Want het is als de bloedstroom in ons lichaam die in afgemeten vorm toch overal zijn weg moet vinden om te voorkomen dat er fatale infarcten optreden.

Om een rol van betekenis te spelen in dat wereldwijde geldcircuit zijn intelligentie, hard werken, sociale vaardigheden en een portie geluk de factoren die je vooruit helpen. Deze factoren brengen Streppel steeds een stap hoger op de ladder van de financiële hiërarchie waarin hij via directiefuncties in Beleggingen en de banken Labouchere en FGH, in 1998 lid van de Raad van Bestuur van Aegon wordt. In dit bedrijf heeft hij te maken met dertigduizend vaste medewerkers en indirect met nog eens zoveel mensen.

Sinds kort is hij nu bij KPN president van de Raad van Commisarissen. Daarnaast is hij actief in leidende functies van maatschappelijke verenigingen zoals een kankerfonds. Zo behoort hij tot de groep van topbestuurders in Nederland die ook buiten onze grenzen veel invloed heeft. "Vroeger moest je van adel zijn en tot de Nederlands Hervormde Kerk behoren om in deze groep door te dringen. Hier heeft de emancipatie van met name de katholieken duidelijk vooruitgang geboekt. Ik verberg mijn katholieke afkomst niet, maar nu behoor ik echt bij de vrijzinnigen. Ik ben iemand die veel van het katholieke geloof en christelijke waarden echt waardevol vindt, maar die enorme vragen heeft bij het instituut kerk."

Rampzalig kerkbestuur

Het mag duidelijk zijn dat Jos Streppel van wanten weet op het terrein van besturen. "De katholieke

kerk wordt als instituut op een rampzalige manier bestuurd. Als wereldwijd bedrijf blundert ze er vreselijk op los. Dan bedoel ik niet alleen de manier waarop ze het seksueel misbruik aanpakt dat nu aan de orde

is, maar ook de fraude die op financieel gebied tenhemelschreiend is. De bestuurlijke geheimhouding, de doofpotcultuur en het steeds maar weer met de mantel der liefde toedekken van de ergste missers; dat is voor elk concern in de huidige wereld echt crimineel gedrag waarmee je alle kansen verspeelt om serieus genomen te worden."

De hoofdoorzaak van dit bestuursklimaat is dat men zichzelf nog altijd wijsmaakt dat de kerk en de wijze van geloven onveranderlijk moeten zijn en dat men net als vroeger met een elitair groepje op een autoritaire manier moet besturen.

"Dat is een grote misvatting. In de vijftiende en zestiende eeuw was het ook bar en boos. Niet voor niets raakte het geduld van de mensen op en zei Luther: "En nu moet het maar eens afgelopen zijn en moet er echt iets gebeuren." En hij ging aan de slag. Het is doodzonde dat er mede door de huidige structuur en het bestuursethos in de kerk zo'n puinhoop van gemaakt wordt. Ik erger me elke dag verschrikkelijk hieraan, want hierdoor worden ook de enorm belangrijke maatschappelijke en culturele waarden van het christendom te grabbel gegooid."

Fatsoenlijk management

"De kerk als instituut moet net als elk ander bedrijf democratisch en doorzichtig worden, zodat er fatsoenlijk management komt. Dat wil zeggen dat mensen die op hun post miskleunen gewoon

ontslagen worden. Dat geldt voor de directeur-generaal, de paus dus, alsook voor de Raad van Toezicht, het kardinalencollege. Die zijn in hun visie en gedrag echt uit de tijd."

Tot de jaren negentig van de vorige eeuw dacht men ook in Nederland nog dat mede door de milde opstelling van kardinaal Willebrands het tij wel vanzelf zou keren. Dat bleek valse hoop. Want daarna kwamen de piepjonge paladijnen die van jongs af aan het oude deuntje weer geleerd krijgen en het uit volle borst meetoeteren.

"Het is voor mij duidelijk dat de orthodox-roomse katholieken op dit moment, net als de orthodoxe protestanten van de zogeheten 'Biblebelt', in Nederland een fundamentalistische minderheid zijn geworden. Daar kan de grote meerderheid zoals destijds de Acht Mei Beweging niet tegenop. Vergeefse moeite, helaas. Het lijkt verstandig om nu maar een eigen progressieve koers te varen en samen te werken met boeiende geestverwanten zoals die te vinden zijn bijvoorbeeld bij de Vrijzinnig Hervormden binnen de protestantse kerk in Nederland. Want die zitten met dezelfde problemen.

Verder ben ik ervan overtuigd dat de waardevolle spirituele en mystieke inhoud van het katholieke geloof alleen maar overtuigend doorgegeven kan worden wanneer het management van de multinational R.K.-Kerk volgens hedendaagse democratische bestuursnormen fatsoenlijk zijn werk doet. Want door de wereldwijde massacommunicatie via twitterberichten en Wikileaks kan men zich nergens meer op de wereld verstoppen. Dit alles ten behoeve van de verdere ontwikkeling en bescherming van de mensenrechten over de hele wereld. Daar is geen plaats meer voor een hoogkerkelijk Vaticaans klikjesgedoe zoals dat op dit moment nog altijd gaande is."

"Het is doodzonde dat er mede door de huidige structuur en het bestuursethos in de katholieke kerk zo'n puinhoop van gemaakt wordt. Ik erger me elke dag verschrikkelijk hieraan, want hierdoor worden ook de enorm belangrijke maatschappelijke en culturele waarden van het christendom te grabbel gegooid."

